

ĐẠI HỌC HUẾ
KHOA LUẬT

TS. NGUYỄN DUY PHƯƠNG - THS. ĐÀO MỘNG DIỆP
(ĐỒNG CHỦ BIÊN)

GIÁO TRÌNH
LUẬT LAO ĐỘNG
VIỆT NAM
(PHẦN 1)

(Tái bản lần thứ nhất; chỉnh sửa, bổ sung)

Nhà xuất bản Đại học Huế
Huế, 2013

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Nguyễn Duy Phương

Giáo trình Luật lao động / Ch.b.: Nguyễn Duy Phương, Đào Mộng Điệp.

- Tái bản lần thứ 1. - Huế : Đại học Huế. - 21cm

Thư mục: tr. 128-129

Ph.1. - 2013. - 129tr.

1. Luật lao động 2. Việt Nam 3. Giáo trình

344.59701 - dc14

DUF0054p-CIP

Mã số sách: GT/106 - 2013/T1

LỜI NÓI ĐẦU

Luật lao động là một môn học nghiên cứu về quan hệ lao động và các quan hệ liên quan đến quan hệ lao động giữa các chủ thể tham gia vào quá trình lao động. Để đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu, tìm hiểu của sinh viên ngành Luật cũng như các nhà nghiên cứu, quan tâm về lĩnh vực lao động, Khoa Luật - Đại học Huế tiến hành xuất bản cuốn *Giáo trình Luật lao động Việt Nam*.

Giáo trình được chia thành 2 phần. Phần 1 trong cuốn sách này sẽ trình bày các nội dung: Khái quát về luật lao động, quan hệ pháp luật lao động, địa vị pháp lý của công đoàn, thỏa ước lao động tập thể, việc làm và học nghề, hợp đồng lao động, thời gian làm việc thời gian nghỉ ngơi.

Hy vọng cuốn sách này sẽ là nguồn tư liệu bổ ích đối với những sinh viên Luật được đào tạo dưới các hình thức khác nhau, các cán bộ làm công tác pháp lý cũng như những nhà nghiên cứu, những người quan tâm đến lĩnh vực khoa học này.

Trong quá trình biên soạn tài liệu, các tác giả đã tham khảo một số giáo trình, tập bài giảng, sách chuyên khảo và các tài liệu tham khảo khác trên cơ sở đó có bổ sung và cập nhật thêm nhiều vấn đề theo từng nội dung cụ thể của môn học để phục vụ cho người đọc.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, trong quá trình biên soạn nhưng chắc chắn không tránh khỏi những sai sót, khiếm khuyết. Chúng tôi mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp, phê bình từ phía người đọc để lần tái bản sau sẽ hoàn thiện hơn.

Thay mặt các tác giả
TS. Nguyễn Duy Phương

MỤC LỤC

	Trang
LỜI NÓI ĐẦU	
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ LUẬT LAO ĐỘNG	11
1. Đối tượng điều chỉnh của luật lao động	11
1.1. Quan hệ lao động	11
1.2. Các quan hệ liên quan trực tiếp đến quan hệ lao động	14
2. Phương pháp điều chỉnh của luật lao động	15
2.1. Khái niệm phương pháp điều chỉnh	15
2.2. Các phương pháp điều chỉnh của luật lao động	16
3. Các nguyên tắc cơ bản của luật lao động	18
3.1. Khái niệm	18
3.2. Các nguyên tắc cơ bản của luật lao động	19
4. Hệ thống luật lao động Việt Nam	25
4.1. Phần chung	25
4.2. Phần riêng	26
5. Nguồn của luật lao động	26
5.1. Văn bản luật	27
5.2. Văn bản có giá trị pháp lý thấp hơn văn bản luật	27
5.3. Các quy định nội bộ	29
Chương 2: QUAN HỆ PHÁP LUẬT LAO ĐỘNG	30
1. Quan hệ pháp luật lao động	30
1.1. Khái niệm và đặc điểm của quan hệ pháp luật lao động	30
1.2. Chủ thể của quan hệ pháp luật lao động	32
1.3. Khách thể của quan hệ pháp luật lao động	34

1.4. Nội dung của quan hệ pháp luật lao động	35
1.5. Những căn cứ làm phát sinh, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật lao động	37
2. Quan hệ pháp luật về việc làm	39
2.1. Quan hệ đảm bảo việc làm giữa Nhà nước và người lao động	39
2.2. Quan hệ về đảm bảo việc làm giữa người sử dụng lao động và người lao động	40
2.3. Quan hệ giữa người lao động và các tổ chức dịch vụ việc làm	40
3. Quan hệ pháp luật về học nghề	41
3.1. Khái niệm quan hệ pháp luật về học nghề	41
3.2. Quy định của pháp luật đối với người học nghề	41
3.3. Quy định của pháp luật đối với cơ sở dạy nghề	41
4. Quan hệ pháp luật giữa công đoàn với người sử dụng lao động	42
4.1. Khái niệm	42
4.2. Nội dung quan hệ pháp luật giữa người sử dụng lao động với tổ chức công đoàn	43
5. Quan hệ pháp luật về bảo hiểm xã hội	43
5.1. Quan hệ pháp luật về tạo lập quỹ bảo hiểm xã hội	43
5.2. Quan hệ pháp luật về thực hiện bảo hiểm xã hội	44
6. Quan hệ pháp luật về bồi thường thiệt hại	45
6.1. Khái niệm	45
6.2. Phân loại quan hệ bồi thường thiệt hại	45
7. Quan hệ pháp luật về giải quyết tranh chấp lao động	46
7.1. Khái niệm	46
7.2. Đặc điểm	46

8. Quan hệ pháp luật về quản lý lao động	48
8.1. Khái niệm	48
8.2. Nội dung quan hệ pháp luật về quản lý lao động	48
Chương 3: ĐỊA VỊ PHÁP LÝ CỦA CÔNG ĐOÀN	50
1. Vị trí, vai trò và chức năng của công đoàn	50
1.1. Vị trí và vai trò của Công đoàn	50
1.2. Cơ cấu tổ chức Công đoàn	50
1.3. Chức năng của Công đoàn	51
2. Thẩm quyền của công đoàn	53
2.1. Khái niệm	53
2.2. Phân loại quyền của Công đoàn	53
3. Quyền hạn của công đoàn cấp trên cơ sở	54
3.1. Quyền của công đoàn trong việc tham gia quản lý Nhà nước về lao động, quản lý hoạt động sản xuất kinh doanh...	55
3.2. Công đoàn cơ sở trong việc đại diện và bảo vệ quyền lợi hợp pháp của người lao động	58
Chương 4: THỎA ƯỚC LAO ĐỘNG TẬP THỂ	62
1. Khái niệm thỏa ước lao động tập thể	62
1.1. Khái niệm thỏa ước lao động tập thể	62
1.2. Ý nghĩa của thỏa ước lao động tập thể	65
1.3. Đối tượng, phạm vi áp dụng thỏa ước lao động tập thể	67
2. Nội dung của thỏa ước lao động tập thể	68
2.1. Việc làm và bảo đảm việc làm	69
2.2. Thời giờ làm việc và nghỉ ngơi	69
2.3. Tiền lương, tiền thưởng và phụ cấp	69

2.4. Định mức lao động	70
2.5. An toàn lao động, vệ sinh lao động và bảo hiểm xã hội	70
3. Trình tự, thủ tục thương lượng, ký kết thỏa ước lao động tập thể	70
3.1. Đại diện thương lượng và ký kết thỏa ước lao động tập thể	71
3.2. Trình tự ký kết thỏa ước lao động tập thể	73
3.3. Đăng ký thỏa ước lao động tập thể	76
4. Hiệu lực của thỏa ước lao động tập thể	77
4.1. Hiệu lực của thỏa ước lao động tập thể	77
4.2. Thực hiện thỏa ước	79
4.3. Thời hạn của thỏa ước	79
Chương 5: VIỆC LÀM VÀ HỌC NGHỀ	81
1. Những quy định chung về việc làm	81
1.1. Khái niệm về việc làm	81
1.2. Trách nhiệm của nhà nước trong hỗ trợ phát triển việc làm cho người lao động	83
1.3. Trách nhiệm của người sử dụng lao động trong việc đảm bảo việc làm cho người lao động	85
1.4. Trách nhiệm của tổ chức dịch vụ việc làm	88
2. Những quy định chung về học nghề	88
2.1. Ý nghĩa của dạy và học nghề	88
2.2. Những quy định của pháp luật đối với người học nghề	89
2.3. Những quy định của pháp luật đối với cơ sở dạy nghề	91
2.4. Hợp đồng đào tạo nghề	94

Chương 6: HỢP ĐỒNG LAO ĐỘNG	99
1. Khái niệm hợp đồng lao động	99
1.1. Khái niệm	99
1.2. Đặc điểm của hợp đồng lao động	101
1.3. Đối tượng và phạm vi áp dụng hợp đồng lao động	103
1.4. Phân loại hợp đồng lao động	104
2. Nội dung của hợp đồng lao động	108
3. Giao kết hợp đồng lao động	109
3.1. Nguyên tắc giao kết hợp đồng lao động	109
3.2. Điều kiện giao kết hợp đồng lao động	111
3.3. Cách thức giao kết hợp đồng lao động	113
3.4. Việc làm thử	114
3.5. Hiệu lực của hợp đồng	115
4. Thực hiện, thay đổi, tạm hoãn hợp đồng lao động	116
4.1. Thực hiện hợp đồng lao động	116
4.2. Thay đổi nội dung hợp đồng lao động	116
4.3. Tạm hoãn hợp đồng lao động	117
5. Chấm dứt hợp đồng lao động	118
5.1. Các trường hợp chấm dứt hợp đồng lao động	119
5.2. Các trường hợp đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động	120
5.3. Quyền lợi và trách nhiệm của các bên khi chấm dứt hợp đồng lao động	123
5.4. Nghĩa vụ của các bên khi đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động trái pháp luật	125
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	128